

LAKIALOITE 30/2012 vp

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 c §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteen tarkoituksena on parantaa vaikeasti vammautuneiden mahdollisuuksia saada henkilökohtaista apua. Vaikeasti vammaisen henkilön itsenäistä ja yhdenvertaista oikeutta elää yhteisössä tulee tukea myös niissä tilanteissa, joissa vammautunut ei voi vamman laadusta johtuen määritellä henkilökohtaisen avun sisältöä tai toteutustapaa.

PERUSTELUT

Vaikeaa monivammaisuutta aiheuttavista taudeista, kuten Rettin oireyhtymästä, kärsivät ihmiset eivät yleensä kykene ilmaisemaan kantansa haluamansa avun sisältöön. Puhekyvyn puuttuessa kommunikointi on haasteellista. Esimerkkinä käytettävästä Rettin oireyhtymästä kärsivät henkilöt eivät kuitenkaan ole passiivisia tai vuoteessa hoidettavia, vaan seurallisia ja ohjattuihin toimiin osallistuvia.

Voimassa olevan vammaispalvelulain (380/1987) 8 c §:n mukaan ja oikeuskäytännön (KHO 12.8.2011/2121) mukaan hakemus henkilökohtaisen avun saamiseksi voidaan hylätä, vaikka vaikeavammainen henkilö kykenee ilmaisemaan tunteitaan ilmein ja elein. Monivammaisen oikeusturva kärsii, jos hän ei vammastaan johtuen voi suoraan ottaa kantaa henkilökohtaisen avun sisältöön ja sen toteuttamistaan.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Koska voimassa oleva laki ei ehkäise tai poista vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä yhdenvertaisesti kaikilta eri tavalla vaikeasti vammautuneilta, on lakia täsmennettävä edellä mainittua pykälää muuttamalla.

Lainsäädäntö syrjii vaikeasti vammaisia asettamalla nämä eriarvoiseen asemaan lievemmin vammautuneiden kanssa. Vaikeasti vammautuneillakin tulisi olla oikeus saada henkilökohtaista apua silloin, kun voidaan todeta, että henkilöt eivät ole passiivisia vaan kykenevät ilmaistamaan tunteitaan elein ja ilmein. Vaikeasti vammautuneelta ei taudin luonteesta johtuen voida lainnsäädännössäkään odottaa täysipainoista kommunikointikykyä.

Alaikäisten lasten kohdalla myös huoltajan tai vanhemman ilmaiseman käsityksen avun sisäl- löstä ja toteuttamistavasta pitäisi riittää. Usein alaikäisillä on vielä haasteellisempaa saada tar- vitsemaansa henkilökohtaista apua, koska oma ikä ei vielä riitä eivätkä huoltaja tai vanhemmat lainsäädännöstä johtuen voi määrittää avuntar-

peen sisältöä tai toteutustapaa, vaikka lapsi olisi ilmaissut avuntarpeensa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan la-
kiehdotuksen:*

Laki

vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) 8 c §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 981/2008, seuraavasti:

8 c §

Henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan hänen suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettuja toimia. Henkilökohtaisen avun jär- jestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja ilmaista tunteitaan il- mein ja elein. Vaikeasti vammautuneen ei kui- tenkaan tarvitse itse määritellä avun sisältöä ja

toteutustapaa vaan ainoastaan kyetä välittämään tuntemuksensa avuntarpeesta edunvalvojalle tai henkilökohtaisesta avusta päättävälle elimelle. Vaikeasti vammautuneen alaikäisen lapsen avuntarpeen sisällön ja toteutustavan voi määri- tellä huoltaja tai vanhempi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2012

Lauri Heikkilä /ps
Kimmo Kivelä /ps
Anne Louhelainen /ps
Maria Lohela /ps
Juho Eerola /ps
Ritva Elomaa /ps
Kaj Turunen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Ismo Soukola /ps
Jussi Niinistö /ps
Jari Lindström /ps
Ari Jalonen /ps
Teuvo Hakkarainen /ps

Kauko Tuupainen /ps
Martti Mölsä /ps
Lea Mäkipää /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Reijo Hongisto /ps
Pertti Virtanen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Mika Niikko /ps
Timo Soini /ps
Pentti Kettunen /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
James Hirvisaari /ps
Hanna Mäntylä /ps